

Kaip formatuoti tekstą?

Šiame skyriuje aptarsime formaliuosius lengvai suprantamos kalbos teksto kūrimo reikalavimus. Laikytis šių rekomendacijų adaptuojant tekstą ne ką mažiau svarbu nei kurti patį tekstą. Netinkamai parinktas šriftas, dydis, nenuosekliai išdėstytas tekstas ar iliustracijos gali labai apsunkinti teksto suvokimą arba išvis padaryti jį nesuprantamą daugeliui žmonių, turinčių skaitymo sunkumų. Taigi šis teksto adaptavimo etapas yra neatsiejama lengvai teksto kūrimo dalis. Toliau pateikiamos rekomendacijos, kaip formatuoti parašytą tekstą.

- **Rinkitės ne mažesnę nei 14 šrifto dydį.**

Vienas iš svarbiausių dalykų rašant lengvai suprantama kalba – rašyti pakankamai dideliu aiškiu šriftu. Tai aktualu ne tik žmonėms, turintiems regėjimo sutrikimų, bet ir kitoms lengvai suprantamos kalbos vartotojų grupėms. Todėl jei galite, tekstą rašykite 14 ar net dar didesniu dydžiu.

	
naktis	naktis

- **Naudokite aiškų, lengvai skaitomą šriftą.**

Lengvai skaitomi šriftai yra, pavyzdžiui, *Arial*, *Tahoma*, *Verdana* ir kiti. Svarbu rinktis tokį šriftą, kuris neturi „uodegėlių“ ar kitų įmantrių formų. Nederėtų rinktis ir tokio šrifto, kuris primena ranka rašytą tekstą. Vertėtų pasirinkti vieną šriftą ir juo rašyti visą dokumento tekstą.

	
vakaras <i>diena</i>	vakaras diena

- **Didžiąsias raides naudokite kaip įprastame tekste.**

Rašymas tik didžiosiomis raidėmis yra neįprastas ir skaitymo nepalengvina. Reikėtų didžiosiomis raidėmis nerašyti viso žodžio.

	
ŽIEMA	Žiema

- **Tekstą palikite nepagražintą.**

Įvairūs teksto pagražinimai, tokie kaip šešėliai, perbraukimai, spalvos, pasvirimai ir panašiai, yra papildoma apkrova tekstui, todėl labai apsunkina teksto skaitymą. Jų vertėtų atsisakyti.

	
<i>saulė</i> lietus VĖJAS	saulė lietus vėjas

- **Tekstą ryškinkite juodindami.**

Norėdami išryškinti svarbiausią informaciją, pavyzdžiui, skyrių pavadinimus ar atskirus žodžius, juos galite pajuodinti ar parašyti didesniu šriftu. Naudokite tą patį išryškinimo būdą visoms teksto dalims.

	
Per mėnesį reikia mokėti <u>10</u> eurų. Per metus reikia mokėti 120 eurų.	Per mėnesį reikia mokėti 10 eurų. Per metus reikia mokėti 120 eurų.

- **Skaičius rašykite ne žodžiais, o skaitmenimis.**

Skaičius reikėtų rašyti skaitmeniu, bet primename, kad didelių skaičių išvis verta atsisakyti.

	
Per mėnesį reikia mokėti dešimt eurų.	Per mėnesį reikia mokėti 10 eurų.

- **Tekstą lygiuokite iš kairės pusės.**

Kairėje pusėje išlyguotas teksto atkarpa yra lengviau skaityti. Venkite centravimo ar lygiavimo iš dešinės. Taip pat nereikia teksto išlyginti per visą eilutės plotį.

	
Kai išvalote dantis, dantų šepetėlį gerai išplaukite.	Kai išvalote dantis, dantų šepetėlį gerai išplaukite.

- **Neatitraukite pirmosios eilutės.**

Teksto formatavimo principas atitraukti pirmąją pastraipos eilutę nėra taikoma lengvai suprantama kalba parašytuose tekstuose.

	
Labai svarbu valytis dantis kiekvieną dieną. Valytis dantis reikia 2 kartus per dieną	Labai svarbu valytis dantis kiekvieną dieną. Valytis dantis reikia 2 kartus per dieną.

- **Palikite pakankamai vietos tarp eilučių.**

Rinkitės bent 1,5 eilutės tarpus. Tai leis lengviau perskaityti tekstą.

	
Labai svarbu valytis dantis kiekvieną dieną. Valytis dantis reikia 2 kartus per dieną	Labai svarbu valytis dantis kiekvieną dieną. Valytis dantis reikia 2 kartus per dieną.

- **Žodį užbaikite vienoje eilutėje.**

Rašant tekstus lengvai suprantama kalba, eilutėse žodžius reikia išdėlioti taip, kad jie nebūtų perkeliami.

	
Labai svarbu valytis dantis kiekvieną dieną	Labai svarbu valytis dantis kiekvieną dieną.

- **Naują sakinį visada pradėkite naujoje eilutėje.**

	
Piemuo pašaukė ožką. Bet ožka neklausė. Ožka stovėjo ir nėjo namo.	Piemuo pašaukė ožką. Bet ožka neklausė. Ožka stovėjo ir nėjo namo.

- **Jei keliate sakinio dalį į kitą eilutę, dalinkite sakinį ten, kur natūraliai daroma pauzė.**

Kartais ilgesnis sakinytis netelpa vienoje eilutėje, todėl tenka sakinį rašyti per dvi ar tris eilutes. Tokiu atveju labai svarbu sakinį dalinti ten, kur natūraliai daroma pauzė. Paprastai pauzė yra ten, kur dedamas kablelis. Jei sunku nustatyti vietą, kur sakinyje yra stabtelėjimas, perskaitykite sakinį garsiai. Tai padės lengviau nustatyti tą vietą sakinyje, kur yra daroma pauzė.

	
Labai svarbu valytis dantis kiekvieną dieną.	Labai svarbu valytis dantis kiekvieną dieną.

- **Sakinį ir pastraipą užbaikite tame pačiame puslapyje.**

Viename puslapyje pradėtą sakinį ar pastraipą tame pačiame puslapyje reikia ir pabaigti. Kitaip tariant, nei sakinio dalys, nei atskiros pastraipos eilutės neperkeliamos į kitą puslapį.

- **Rinkitės pastelinių, o ne baltą foną savo tekstui.**

Jei galite, rinkitės pastelinių, o ne baltą foną savo tekstui. Pastelinis fonas sumažina balto lapo blizgėjimą ir padeda lengviau skaityti. Kokį atspalvį fonui rinktis, yra individualus autoriaus pasirinkimas.

- **Išlaikykite teksto ir fono kontrastą.**

Jei renkatės pastelinių foną, atkreipkite dėmesį į keletą dalykų. Pirma, pasirinktas fonas neturi būti pernelyg ryškus, o tekstas pernelyg blyškus. Kitaip sakant, svarbu išlaikyti teksto ir fono kontrastą.

	
Labai svarbu valytis dantis kiekvieną dieną.	Labai svarbu valytis dantis kiekvieną dieną.

- **Rinkitės vientisą foną be papildomų ženklų ar raštų.**

Net ir neryškiai fone pavaizduoti objektai susilies su tekstu, ir tekstas bus sunkiai įskaitomas.

	
Labai svarbu valytis dantis kiekvieną dieną.	Labai svarbu valytis dantis kiekvieną dieną.

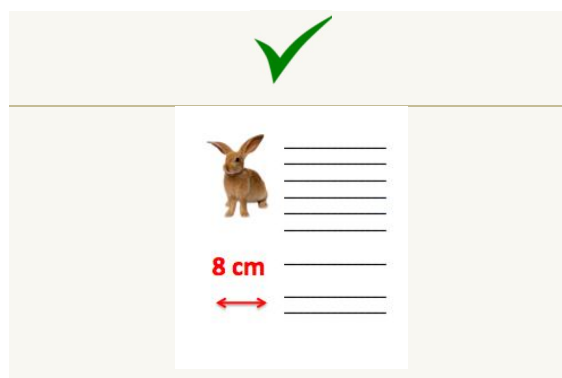
- **Palikite pakankamai tuščios vietos puslapyje.**

Stenkitės neperkrauti puslapio informacija – geriau palikti daugiau tuščios vietos. Puslapis, kuris nėra perkrautas tekstu ar iliustracijomis, atrodo ne toks gąsdinantis ir neatims noro skaityti. Be to, tuštesniame puslapyje lengviau orientuotis.

- **Palikite plačią paraštę paveikslėliams.**

Jei tekstą iliustruojate paveikslėliais, palikite jiems pakankamai vietos – 8 centimetrų ar platesnę paraštę.

- Puslapius numeruokite puslapio apačioje dešinėje pusėje.

- Pagalvokite apie spalvų kodus savo dokumente.

Skaityti labai ilgą dokumentą kai kuriems skaitytojams gali būti nemenkas iššūkis. Jei jūsų rašomas dokumentas yra pakankamai ilgas, jį struktūruoti gali padėti naudojamos spalvos. Atskirų teksto dalių žymėjimas skirtingomis spalvomis padės skaitytojui orientuotis dokumente. Nepamirškite spalvų kodų paaiškinti dokumento pradžioje.

?	✓
1 skyrius	1 skyrius
2 skyrius	2 skyrius
3 skyrius	3 skyrius

- Rinkitės įprasto dydžio lapo formatus.

Kai kalbame apie lengvai suprantamos kalbos principus, svarbu atkreipti dėmesį ne tik į teksto išdėstymą, bet ir į jo pateikimą skaitytojui. Jei ketinate spausdinti lengvai suprantama kalba parašytą tekstą, rinkitės įprasto dydžio formatus. Puikiai tiks A4 ar A5 formato lapai, kitų formatų reikėtų vengti.